

اثرات فقرزدایی آموزش‌های فنی حرفه‌ای در ایران

حسن گلی

دبیر آموزش و پرورش شهرستان سرپل‌ذهاب

چکیده

جسمی و روحی ملت‌ها را تهدید می‌کند، و موجب افزایش مرگ و میر به خصوص نوزادان، مادران و هم‌چنین کاهش متوسط طول عمر، افت کارایی انسانها و در نهایت، بهره‌وری اقتصادی می‌گردد. از سوی دیگر، فقر موجب پیدایش بیماریهای اجتماعی و فساد در جامعه می‌شود. طوری که هر گونه امنیت لازم برای ایجاد سرمایه‌گذاری در داخل کشور را کاهش می‌دهد و فقر را افزایش خواهد داد. این پدیده هنگامی که از نسلی به نسل دیگر تداوم یابد ریشه دوانده و به صورت یک فرهنگ تبدیل می‌شود و به عنوان مانعی پایدار در مقابل توسعه پدیدار می‌شود. در نظام‌های آرمان‌گرا به ویژه کشورهای اسلامی، این مسئله در مقایسه با سایر کشورها از اهمیت بیشتری برخوردار است. بنابراین اندازه‌گیری میزان فقر در کشور و بررسی عوامل موثر بر آن برای سیاست‌گذاری مناسب جهت حذف چنین پدیده ناخوشایندی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

یکی از مشکلات اصلی برای هر اقتصاد در حال توسعه‌ای برای رشد و پویایی، فقر می‌باشد، لذا این مطالعه با در نظر گرفتن تنها یک جنبه از فقر، با استفاده از داده‌های بودجه خانوار برای دوره ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳ و داده‌های سالیانه تحصیلات فنی حرفه‌ای مرکز آمار و کاربست مدل‌های متغیر دوتایی لاجیت به بررسی اثرات فقرزدایی تحصیلات فنی حرفه‌ای می‌پردازد. نتایج حاصل از تخمین مدل نشان می‌دهد، که افزایش سطح تحصیلات فنی حرفه‌ای اثر مثبتی بر روی احتمال خروج از فقر را دارند بنابراین افزایش سطح تحصیلات فنی می‌تواند یک سیاست بهینه‌ای در کاهش سطح فقر در جامعه تلقی شود. از جمله متغیرهای دیگر که باعث خروج از فقر می‌شود افزایش سن سرپرست خانوار است که با اندوخته‌های تجربی می‌تواند سطح درآمد مناسبی را برای خانواده‌ی خود فراهم کند. اما تحلیل اثرات نهایی ناشی از تخمین نیز نشان می‌دهد که افزایش یک درصد افزایش در فارغ‌التحصیلان فنی حرفه‌ای باعث افزایش در احتمال خروج خانوارها از فقر به اندازه ۰،۱۰ و ۰،۱۷ به ترتیب در بخش شهری و روستایی می‌شود.

کلیدواژگان: فقرزدایی، آموزش‌های فنی حرفه‌ای، مدل لاجیت، خط فقر

(۱) مقدمه

کودکان فقیر مشکلات زیادی برای نظام آموزشی به وجود می‌آورند. محدودیت‌های ناشی از بودجه خانواده مولفه مهمی است که بر آموزش و تحصیل کودکان نیز تاثیر می‌گذارد. حتی در صورت وجود مدارس باکیفیت و معلمان باتجربه نمی‌توان به آموزش کودکان فقیر امیدوار بود. زندگی در محیط و خانواده‌ای که با فقر دست و پنجه نرم می‌کند و فقدان توانایی خانواده برای تهیه کتاب و لوازم‌التحریر و هزینه رفت و آمد به مدرسه، می‌تواند چشم‌انداز تحصیل کودکان خانواده‌های فقیر را با ابهام مواجه کند. فقر، تقاضا را برای آموزش و تحصیل کاهش می‌دهد و می‌توان این طور گفت که ارتباط میان آموزش و فقر، ارتباطی دوسویه است، فقر هم یکی از دلایل و هم یکی از اثرات فقدان آموزش است. برای نمونه در بنگلادش فقر خانواده‌ها (بر اساس گزارش سال ۲۰۰۹، معادل ۳۶ درصد جمعیت بنگلادش زیر خط فقر زندگی می‌کنند) دلیل عمده حضور کودکان در بازار کار و ترک تحصیل آنها محسوب می‌شود. پژوهش‌ها اثبات کرده‌اند، که بهترین ساز و کار برای رهایی از تله فقر، توسعه کمی و کیفی آموزش است. در سالهای بعد از انقلاب به ویژه سالهای اخیر این مسئله مورد توجه گسترده قرار گرفته است و منابع قابل ملاحظه‌ای تحت عنوان

فقر به زبان ساده عبارت است از عدم تناسب میان درآمد خانوار و هزینه‌های ضروری و موردانتظار می‌باشد. پدیده فقر معضلی است، که کلیه جوامع بشری در تمامی دوران تاریخ به نوعی با آن روبرو بوده و هستند. پدیدار شدن فقر به یک باره در یک مقطع خاص نبوده بلکه همزمانی فقر و غنا در زمان‌ها و مکان‌های مختلف حاصل تدریجی نظام‌های موجود جوامع در طول تاریخ بوده است. این امر معضلات اجتماعی و اقتصادی مختلفی را در ابعاد مختلف برای جوامع به بار می‌آورد. چرا که این پدیده که خود نمودی از توسعه نیافتگی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است، و وجود چنین پدیده‌ای ثبات سیاسی، همبستگی اجتماعی و هم چنین سلامت